

Jerzy Trzeszczyński, Marcin Dąbrowski

PRO NOVUM SP Z O.O.

Śląskie Forum Energii – dlaczego jeszcze jeden think-tank?

GENEZA PORTALU

W trakcie pracy Zespołu Roboczego, powołanego przez Zarząd OZW SEP w celu analizy i komentowania kolejnych wersji dokumentu Projektu Polityki Energetycznej Polski do 2050 r. powstał pomysł jego przekształcenia w think-tank wspierający działania Ministerstwa Energii. Pomysł został zrealizowany, publiczna jego prezentacja, której nadaliśmy nazwę Śląskie Forum Energii, odbyła się 14 czerwca 2016 r. podczas XI Konferencji „Bezpieczeństwo w Elektryce i Energetyce” w ramach VIII Katowickich Dni Elektryki.

DLACZEGO JESZCZE JEDEN THINK-TANK?

Energetyka polska, nie tylko przemysł węglowy, znalazła się w głębokim kryzysie. Przyczyniły się do niego zarówno czynniki wewnętrzne jak i zewnętrzne. Dzisiaj trudno powiedzieć, które i w jakim stopniu. Ogłoszone dotąd ogólne plany gospodarcze oraz zapowiedzi bardziej konkretnych działań dla przemysłu węglowego oraz energetyki nie dają jeszcze pewności, że największe bieżące problemy i bariery rozwoju zostaną skutecznie przezwyciężone i w jakim czasie się to dokona.

Może w największym stopniu problemy energetyki i przemysłu węglowego dotyczą Śląska. Na temat energetyki na Śląsku ścierają się dwie narracje: za wszelką cenę węgiel lub w możliwie najkrótszym czasie rezygnacja z niego. Po stronie kryteriów dominuje „globalna empatia” lub obrona przywilejów. Media koncentrują się na ogół na dramatycznych newsach. Donoszą o spadku cen węgla i energii elektrycznej, zadłużeniu kopalń, ilości ton węgla zalegających na zwałach, znaczących spadkach giełdowych wycen grup energetycznych. Nie komentują ich jednak w kontekście tego, co się dzieje w świecie, np. że w porcie w Amsterdamie rośnie kolejka tankowców z ropą, której nikt nie kwapi się odbierać, ceny ropy osiągnęły historyczne minimum, a w energetyce światowej dobrze wiedzie się tylko tym sektorom generacji, które korzystają (jeszcze) z odpowiednio wysokich dopłat i innych bonusów.

W największym stopniu brakuje dobrej diagnozy aktualnej sytuacji. Media, a nawet ważne wystąpienia publiczne są pełne poglądów sprzecznych, które można wykorzystać jedynie do sporządzania niekończącej się listy paradoksów. Debaty publiczne generują w większym stopniu szum informacyjny niż dające się praktycznie wykorzystać oceny obecnej sytuacji.

Obecną sytuację komentują ludzie, którym status „ekspertów” przyznają niewielkie środowiska lub/i redakcje gazet. Liczne think-tanki bardziej lobbują za poszczególnymi rodzajami generacji energii niż obiektywnie analizują sytuację. Oferowane opinie pozostają bez związku z diagnozą, bardzo często diagnoza im nie towarzyszy. Przyszły obraz energetyki polskiej bywa mechanicznie utożsamiany z celami Unii Europejskiej (*Energiewende*). Brakuje jasnego definiowania korzyści dla polskiej gospodarki oraz społecznych, zwłaszcza dot. miejsc wysokokwalifikowanej pracy.

Odpowiedzią na te oraz inne problemy było powstanie kolejnego think-tanku, Śląskiego Forum Energii, którego opinie, ekspertyzy, etc mogłyby być pomocne administracji gospodarczej przy podejmowaniu ważnych decyzji, zwłaszcza dla energetyki. Śląskie Forum Energii w formie portalu internetowego oraz systematycznych spotkań jego użytkowników może być miejscem dyskusji zwłaszcza o sytuacji podsektora wytwarzania w 3 śląskiej elektroenergetyce.

JAK ZBUDOWANY JEST PORTAL?

Pracę nad portalem rozpoczęto od opracowania ogólnych założeń i funkcjonalności. Następnym etapem było opracowanie specyfikacji portalu, gdzie szczegółowo opisano wszystkie funkcjonalności. Była to podstawa do rozpoczęcia prac programistycznych. Równocześnie prowadzone były prace nad wyglądem szaty graficznej oraz interfejsu użytkownika. Portal został stworzony w postaci aplikacji internetowej wykonanej w nowoczesnej technologii HTML5. Technologia ta zapewnia wysoką kompatybilność z dowolną przeglądarką internetową oraz pozwala stworzyć funkcjonalną aplikację jednocześnie atrakcyjną wizualnie (rys.1-4).

CO ZNAJDUJE SIĘ NA PORTALU?

Na portalu znajdują się informacje prezentujące aktualne problemy/wydarzenia związane z wdrażaniem nowej polityki dla krajowego sektora elektroenergetycznego. Intencją moderatora dyskusji na portalu było i jest nadal stworzenie diagnozy dot. aktualnego stanu podsektora wytwarzania. Jego znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego jest podstawowe, natomiast jego ranga systematycznie maleje. W tym celu zaproponowano listę tematów, wokół których powinna odbywać się wymiana poglądów i dyskusja:

Rys.1. Strona logowania do portalu. Dostęp do portalu wymaga podania loginu i hasła

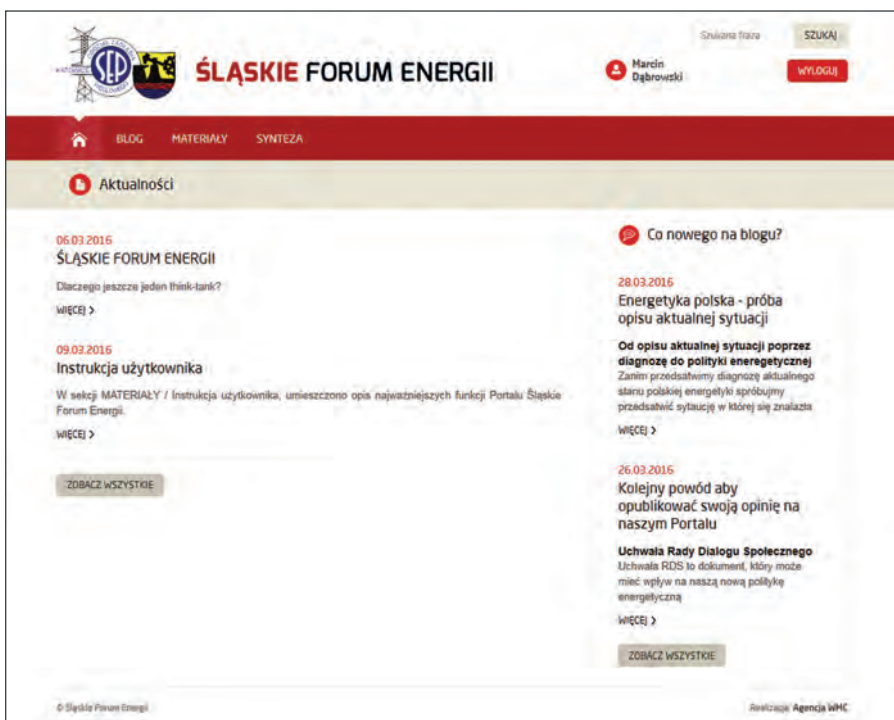
- Czy organizacja polskiej energetyki – podział na grupy energetyczne wspiera czy raczej utrudnia jej działanie?
- Czy energetyka i przemysł węglowy mogą być prywatne bez zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego oraz konkurencyjności polskiej gospodarki?
- Czy klasyczne rozumienie bezpieczeństwa energetycznego, tj. „możliwie najwięcej energii z własnych źródeł z wykorzystaniem własnego paliwa” nadal jest aktualne?
- Czy potrafimy zrealizować prawo Unii Europejskiej, zwłaszcza w zakresie jej polityki klimatycznej bez szkody dla konkurencyjności polskiej gospodarki?
- Czy kolejne cele w europejskiej polityce czystości energii mają na celu ochronę środowiska czy promocję polityki przemysłowej krajów o największym potencjale politycznym i gospodarczym?
- Czy rzeczywiście polska energetyka generuje jedną z najdroższych energii elektrycznych w Unii Europejskiej?
- Jaka powinna być rola podsektora wytwarzania w grupach energetycznych? Czy cena energii za wysoka dla polskich odbiorców oraz nie dająca szans na konkurencję w Europie wynika ze zbyt wysokich kosztów wytwarzania, czy ze sposobu kreowania ceny hurtowej?

- Czy stopień deformacji ekonomii przez politykę UE oraz naszą krajową nie wyklucza podejmowania racjonalnych decyzji w zakresie utrzymania majątku produkcyjnego oraz inwestowania w jego modernizację i rozwój?
- Czy przystąpienie Polski do Europejskiego Systemu Energetycznego jest szansą dla polskiej energetyki, czy może okazać się porażką?

Lista jw. została w ostatnim czasie rozszerzona o zagadnienie:

- Czy praca bloków w intensywniej regulacji (nawet 200 uruchomień na rok) wg instrukcji eksploatacji jednostek o statusie JWCD nie jest sprzeczna z oczekiwaniem pracy do 2030-2035 znacznej części tych jednostek?

Na portalu znajduje się także podsumowanie XI Konferencji, w tym wnioski z panelu dyskusyjnego: „**Energetyka oparta na węglu, gazie, lub na energii jądrowej?**” moderowanego przez Tomasza Kołakowskiego z miesięcznika *Energetyka*.

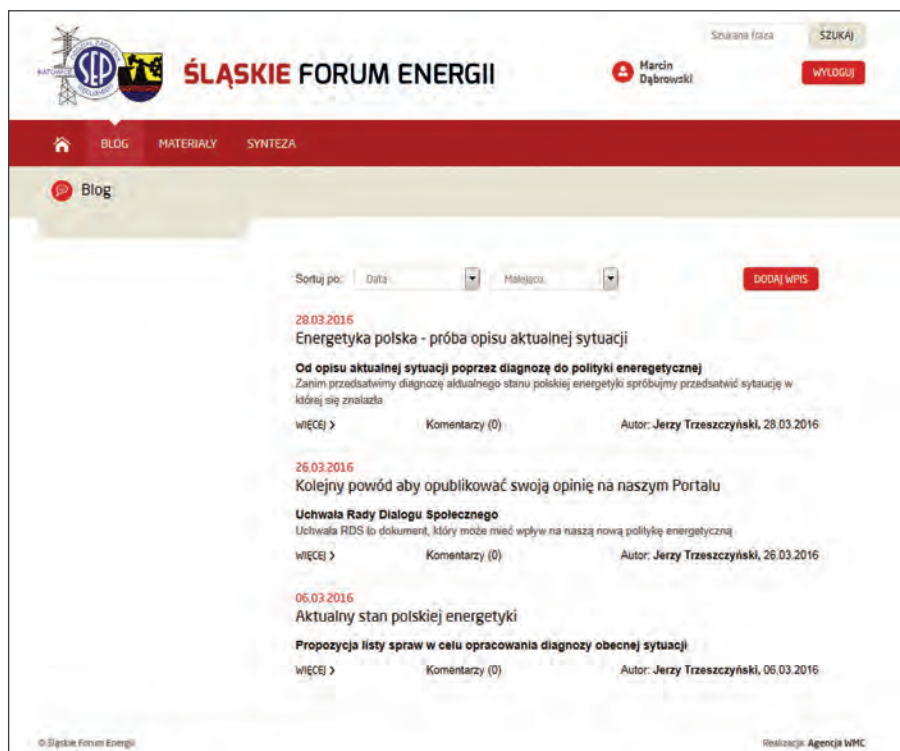
Rys.2. Strona główna portalu zapewnia dostęp do wszystkich najważniejszych funkcjonalności oraz umożliwia szybkie zapoznanie się z aktualnościami i najnowszymi dyskusjami na blogu. Publikacjom aktualności towarzyszy automatyczny newsletter, który rozsyłany jest do wszystkich użytkowników portalu

Wygłoszone referaty oraz opinie przedstawione podczas debaty dały podstawę do sformułowania następujących wniosków:

1. W ostatnim czasie, w energetyce polskiej skumulowało się wiele problemów. Zmiany polityczne stwarzają szansę na ich identyfikację i rozwiązanie w szeroko pojętym interesie polskiej energetyki i Państwa.
2. Pierwszoplanowe znaczenie ma opracowanie polityki energetycznej, poprzedzone diagnozą aktualnej sytuacji. Docierające z instytucji rządowych informacje zdają się sugerować, że będzie to polityka oparta o klasyczne zasady bezpieczeństwa energetycznego: jak najwięcej energii z własnych źródeł, przy akceptowalnych cenach, wytwarzanej w możliwie największym stopniu zgodnym z polityką klimatyczną Unii Europejskiej.
3. Nowa polityka energetyczna powinna zawierać wizję KSE do 2050 roku oraz szczegółowy plan działań w okresie do 2030 roku. W najbliższych 4-5 latach należy:
 - zapewnić dostawy węgla z polskich kopalń po konkurencyjnych cenach,
 - przywrócić rentowność polskich elektrowni w stopniu zapewniającym możliwość: utrzymania wysokiej dyspozycyjności wytwarzania, modernizacji zwłaszcza w zakresie spełnienia wymagań BAT Conclusions oraz inwestowania.
4. Zanim powstanie strategia w zakresie inwestycji w nowe źródła wytwarzania i pojawią się ekonomiczne możliwości inwestowania należy podjąć stosowne decyzje dotyczące istniejącego majątku produkcyjnego o statusie JWCD, ok. 26 000 MW, który w ok. 90% stanowią bloki węglowe o mocy 100 MW - 360 MW, spełniające wymagania dyrektywy IED, które w okresie najbliższych 4-5 lat kolejny powinny zostać zmodernizowane, aby spełnić wymagania BAT Conclusions. To obiektywnie najtańsze źródła mocy w KSE, najlepiej dostosowane do pracy regulacyjnej.
5. Zmodernizowane bloki węglowe mogą spełniać nie tylko aktualnie znane i oczekiwane wymagania ekologiczne, ale także dot. efektywności wytwarzania i nowoczesnego za-

rzadzania. Ich modernizacja i dalsza eksploatacja to szansa na zachowanie wielu tysięcy miejsc wysokokwalifikowanych stanowisk pracy w firmach technologicznych, Instytutach oraz wyższych uczelniach.

6. Na aprobatę zasługują działania zmierzające do zrezygnowania z jednotowarowego rynku energii. Możliwie szybkie wprowadzenie rynku mocy staje się nieodzowne. Aktualna kondycja ekonomiczna energetyki sprawia, że czas uzyskania konkretnych korzyści ekonomicznych jest jeszcze ważniejszy niż data formalnego wprowadzenia rynku mocy.
7. Konferencja pokazała bardzo duże możliwości w zakresie potencjału oraz kompetencji technicznych i doświadczeń śląskich firm technologicznych: *Elektrobudowa SA, Energoprojekt-Katowice SA., Instytut Technik Innowacyjnych EMAG, Pro Novum Sp z o.o., Energopomiar, Plasma System, SBB Energy, ELTRANS Sp. z o.o, OPA LABOR Sp. z o.o.* Ich kompetencje dotyczą zarówno projektowania i realizacji nowych obiektów jak również modernizacji oraz utrzymania stanu technicznego. Oferta sprzętowo-technologiczna wraz z usługami projektowo-realizatorskimi pozwala na stworzenie alternatywy dla rozwiązań zagranicznych.

Rys. 3. W zakładce BLOG użytkownicy portalu mają możliwości dyskusji i wymiany poglądów. Każdy z użytkowników może stworzyć nowy wątek do dyskusji lub komentować już istniejące. Komentarzowi towarzyszyć może załącznik w formie pliku graficznego lub tekstowego. Pliki umieszczane na BLOGU są także automatycznie agregowane w zakładce MATERIAŁY

Rys. 4. Zakładka MATERIAŁY umożliwia zamieszczanie plików i dokumentów na portalu, co służy dzieleniem się ciekawymi materiałami ze społecznością portalu. Dodatkowo możliwość tworzenia kategorii pozwala na zbieranie i uporządkowywanie materiałów dotyczących ważnych wydarzeń dla śląskiej energetyki. Ostatnim takim wydarzeniem były VIII Katowickie Dni Elektryki. Na portalu zamieszczono dokumenty dotyczące organizacji VIII KDE, wnioski, podsumowania kolejnych sesji oraz niektóre prezentacje uczestników. Nad ładem i porządkiem całości czuwa administrator

8. Należy w odpowiedni sposób monitorować trendy w zakresie nowych, alternatywnych w stosunku do konwencjonalnych, źródeł wytwarzania energii, zwłaszcza odnawialnej. Wdrażać jednak trzeba rozwiązania technicznie dojrzałe, najbardziej efektywne, dostosowane do warunków panujących w Polsce, zwracając uwagę na kreowanie miejsc pracy w naszym kraju oraz korzyści dla polskich firm.
9. Preferowaną technologią w obszarze energetyki konwencjonalnej powinna być kogeneracja, zwłaszcza oparta na spalaniu węgla. To najbardziej efektywny rodzaj energetyki opartej na przekształcaniu energii chemicznej w elektryczną i ciepłą. To, że jej rozwój wymaga wsparcia najlepiej świadczy o stopniu deformacji cen paliw oraz taryf za energię i ciepło.
10. Jednym z warunków bezpieczeństwa energetycznego są kompetencje techniczne polskich firm i specjalistów. Modernizując a zwłaszcza budując nowe bloki i instalacje należy uwzględnić polonizację know-how, zwłaszcza, gdy wraz z budową nowego urządzenia planuje się kupować wieloletni serwis (LTSA).
11. Jednym z głównych kierunków polityki energetycznej powinna być efektywność energetyczna zarówno na etapie generacji, przesyłu jak również wykorzystania energii, zwłaszcza w budownictwie.

12. Długoeksploatowane, zmodernizowane bloki energetyczne mogą spełniać kryteria efektywnej generacji jeśli zostaną wdrożone w nich odpowiednie modele biznesowe oraz strategie zarządzania majątkiem, co mogą zapewnić polskie firmy. Bloki te mogą pozostać do ok. 2030 roku nie tylko ważną częścią Krajowego Systemu Energetycznego, ale także częścią najbardziej innowacyjnej Gospodarki 4.0.

CO DALEJ?

Nasze plany obejmują następujące działania:

- chcemy dalszego utrzymania Portalu,
- sami oraz z pomocą entuzjastów portalu *Śląskie Forum Energii* poszukujemy pomysłów na zwiększenie aktywności jego użytkowników,
- zabiegamy o rozszerzenie grona użytkowników.

PODSUMOWANIE

- Prawidłowo moderowana dyskusja nt. strategii dla polskiej energetyki jest potrzebna obecnie bardziej niż w przeszłości.
- Opracowanie strategii dla polskiej energetyki należy poprzedzić diagnozą jej obecnego stanu.
- Najważniejsza część diagnozy i strategii powinna dotyczyć podsektora wytwarzania.
- *Śląskie Forum Energii* może być miejscem dyskusji zwłaszcza o sytuacji podsektora wytwarzania w śląskiej elektroenergetyce.
- Portal może być rozwijany także pod wpływem sugestii jego użytkowników.

Zapraszamy do współpracy przy tworzeniu strategii dla śląskiej i polskiej elektroenergetyki.